

Domoljub

V Ljubljani 12. julija 1944

57 - Štev. 28

Uničevanje družinskega življenja

Rečeno je bilo, da je družina celica človeške družbe in celica vsakega narodnega ali državnega življenja. Smrtni sovražnik družine pa je komunizem, ki jo hoče docela uničiti, da bi tako človeško družbo docela poživnil. Tekoj, ko je komunizem na Ruskem prišel do oblasti, je začel uničevati družino. Sovjetska poslanka na Švedskem, Kolontajeva, ki je znana razvrtnica, hkrati pa komunistična voditeljica, je zapisala: »Stara družina izginja, ker ni več potrebna. Ni potrebna državi, ker gospodinjstvo odteguje ženo bolj koristnemu delu v tovarni. Družina ni več potrebna članom družine, ker je vzgojo otrok prevzela država. Na mesto stare družine prihaja svobodna tovariška zveza med moškim in žensko, ki sta si obs enaka in svobodna delavca in člana socialistične družbe.«

To se z drugimi besedami pravi, da zakon med možem in ženo ni več potreben, marveč da je zdaj napočil čas za svobodno ljubezen. V komunizmu le tista ženska kaj velja, ki deluje v tovarnah, tista pa, ki bi se hotela brigati za vzgojo svojih otrok, je prav za prav škodljivka komunističnega reda. S tem je vsako družinsko življenje popolnoma razdejano in uničeno. Ženska postane iz žene in matere le vlačuga in priležnica. Jasno je, da takega nauka Cerkev ne more in ne sme trpeti, ne da bi zoper njega najhujše nastopila.

Slovenski pregovor tako lepo pravi: »Žena drži tri vogle pri hiši. To je nekaj naravnega, da je žena in mati središče družinskega življenja in žarišče družinske sreče za njo, moža in za otroke. Komunizem to največjo zemeljsko eretiko uničuje. Človeku se čudno zdi, kako je mogoče, da tako peklenski nauk še dobi kaj privržencev med poštenimi ljudmi. In vendar vidimo, da jih ima, tudi med nami. Od kod to?

Te zablode niso od danes. Že dolga desetletja Cerkev svari ljudi pred nauki, ki jemljejo družini tisti lepi pomen, kakršnega ima v očeh vsakega plemenitega človeka. Današnji komunizem je vse te krive nauke in zablode le do skrajnosti izvedel ter v dejanje presadil tam, kjer se mu je nudila prilika. Če človek gleda današnje moralno skvarjenost naše mladine ponekod, se mora zgroziti. Najhujše je to, da je ženska mladina še mnogo bolj skvarjena kakor pa moška. To je komunizem namerano storil. Skvarjen moški za obstanek družbe in naroda še daleč ni tako nevaren in škodljiv kakor skvarjena ženska. To nas uči zgodovina vseh časov in narodov. Zato danes obstanku našega naroda ne grozi največje zlo od oboroženih in ušvih komunistov po hostah, temveč največja nesreča nam grozi od skvarjenih komunističnih žensk, ki po svoji skvarjenosti nikakor ne morejo in ne smejo več poslati matere slovenskih otrok, če hočemo svojemu narodu dobro.

Komunisti so te nesrečnice tako skvarili, da so odšle v hrbe za njimi ne morebiti iz kekega narodnega navdušenja, temveč so šle v gošče in grmovje v svoji skvarjeni ali, v želji, da bi se mogle po njih volji naučiti opevane svobodne ljubezni, ki v dejanju ni nič drugega kakor vlačugarstvo.

Ko smo priče teh strašnih dogajanj v našem narodu, se moramo zamisliti več, ki količkaj še ljubimo svoj narod. Sprevidimo že vendar, da je edina rešitev le v Kristusovi Cerkvi, ki je po svojih poglavarjih tako naglašala čistost mladine in svetost družine, kakor je v svoji protikomunistični okrožnici papež Pij XI. rotil starše in mame, naj se varujejo komunizma, ki uničuje svete družinske vezi.

Pogled na Novo Štifo pri Ribnici

Vojni dogodki preteklega tedna

Novo nemško orožje »V I« noč in dan bije

Nemška uradna poročila vsak dan sproti v kratkem stavku naznanjajo, da nemško povračilno orožje noč in dan povrača Angliji njene napade na nemška mesta. — V zvezi s tem naj povemo, da se zdaj angleški listi močno hudujejo nad Nemci, češ da se Nemci s tem novim orožjem »ne-človeško« vojskujejo, ker strašni nemški izstrelki padajo »kamor koli«. Nemška stran pa zopet na to angleško zavijanje pravilno odgovarja, da so Nemci Angleže dolgo svarili, naj ne bombardirajo nemških mest, ker bo prišlo povračilo. Zdaj je povračilo tukaj, zato naj se Angleži ne razburjajo, ker jih je zadelo tisto, kar so zaslužili s svojim dosedanjim ravnanjem. Očitek, češ da nemški izstrelki ne padajo natančno tja, kamor bi morali pasti, je neresen, ker nemški izstrelki najmanj tako dobro zadevajo, kakor zadevajo angleške letalske bombe pri polaganju take zvrsti »bombnih preprog«.

Hudi boji v Normandiji

Nemško uradno poročilo od 3. t. m. naglašja, da zaradi visokih izgub tega dne sovražnik ni močno napadel.

Dne 4. t. m. se glasi poročilo, da je sovražnik na zahodnem krilu spet močno napadel, da pa je v glavnem bil odbit.

Dne 5. t. m. poročajo, da se je na obeh straneh ceste Caen-Bayeux razvila silovita oklepniška bitka. Hudi obrambni boji so bili tudi ves dan na zahodnem krilu. Sovražnik je bil povsod odbit.

Dne 6. t. m. naglašajo, da je sovražnik severozahodno od Caena zaradi prejšnjih izgub miroval. Pač pa so Amerikanci na polotoku Cherbourg napadli. Po hudem boju so nemške prednje straže bile potegnjene na glavno nemško črto. Boji so še v teku.

Dne 7. t. m. se glasi poročilo, da je žarišče bojev bilo južnozahodno od polotoka Carentan do zahodne obale Cherbourga, kjer so nemške čete odbile vse sovražne napade. Le pri Plessisu in južno od Montgardona so Nemci s protinapadom morali sovražnika vreti iz krajev, kamor je bil vdrl.

Dne 8. t. m. se glasi poročilo, da je sovražnik izvedel velikanski napad na nemške posojanke na zahodnem krilu predmestja tja do reke Vire. Južnozahodno od Carentana in južnozahodno od Airela se mu je posrečilo dobiti nekaj ozemlja. Drugod pa je bil sovražnik spet ven vržen ter je samo na enem kraju izgubil nad 300 mrtvih in 270 ujetnikov. — V prvem mesecu bojev je sovražnik izgubil tukaj 1418 letal, 56 trgovskih ladij, 26 križark, 26 rušilcev in mnogo drugih ladij.

Bitka v Italiji divja naprej

Nemško uradno poročilo dne 3. t. m. govori, da je obrambna bitka med obalo in Trasimen-skim jezerom hudo divjala. Hrabre nemške divizije so se le malo kilometrov proti severu pomaknile. Ker je bila nevarnost, da bo zgodovinsko znamenito mesto Siena uničeno, so Nemci to mesto prostovoljno zapustili ter se pomaknili proti severu. Ob jadranski obali je sovražnik prišel malo naprej.

Dne 4. t. m. omenja nemško uradno poročilo, da so sovražni napadi malce pomahal, da pa so hudi boji bili pri Sieni in ob jadranski obali. Ob zahodni obali je sovražnik pridobil nekaj malega ozemlja.

Dne 5. t. m. pravi poročilo, da so hudi boji bili severno od Siene in južno od kraja Arezzo. Tukaj je sovražnik po hudih bojih napredoval za nekaj kilometrov, se da bi bil mogoč predreti nemške črte.

Dne 6. t. m. je bilo povedano, da so bili hudi boji na zahodnem in vzhodnem odseku tega bojišča, kjer je sovražnik s vsemi silami hotel predrti nemške črte. Vsi napadi so bili uspešno odbiti, pri čemer je nemška črta pri Sieni bila malo skrajšana ter zato potegnjena malo bolj proti severu.

Kakor govori nemško uradno poročilo dne 7. t. m. so bili hudi boji na vsem bojišču, klasti pa ob ligurski obali, pri Valteri, severozahodno od Siene, pri Arezzu, na obeh straneh Umbertide

in na jadranski obali. Razeu nekaj manjših vdorov je bil sovražnik povsod odbit. Na jadranski obali boji še divjajo.

Nemško uradno poročilo dne 8. julija priveduje, da je sovražnik severno od Siene hudo napadal, da pa ni mogel nikamor naprej. Tudi drugod so bili hudi boji, v katerih sovražnik, razeu manjših vdorov, ni imel nobenega uspeha.

Zagrizeni boji na vzhodu

Kakor sporoča nemško uradno poročilo dne 3. t. m., je sovražnik na vsej srednji fronti tega bojišča močno napadal. V zagrizenih bojih so se nemške čete odmaknile od mesta Minsk proti zahodu.

Dne 4. t. m. je povedano, da divjost bojev še narašča. Nemške oklepne divizije so sovražnika vrgle nazaj do proge Baranoviči—Minsk. Sovražne čete so vdrle v Minsk in dalje proti zahodu. Nemški oddelki južnozahodno od tega mesta so se jim krčevito upirali ter se nato pomaknili proti zahodu. Tudi pri Plocku so bili sovražni napadi vrženi nazaj. Nato pa so nemške čete mesto izpraznile.

Nemško uradno poročilo dne 5. t. m. govori, da so Nemci po načrtu izpraznili mesto Kovel, da se tako skrajša bojna črta. Pri Baranovičih in Molodečni so bili hudi boji, v katerih so potem Nemci boljševeke ustavili. Južno od Minska so nemške čete prebijajo nazaj k svojim edincem. Silni boji so tudi severovzhodno od mesta Vilna.

Dne 6. t. m. je povedano, da je živahno bojevanje tudi med Dnjestrom in Kovelom. Hudi boji so še vedno pri Baranovičih in Molodečni, kjer so nemške in madžarske čete odbile mnogo sovražnih napadov. Med Dvinskom in Plockom so bili odbiti sovražni napadi, tam pa, kjer je sovražnik vdrl, so še hudi boji.

Dne 7. t. m. naznanja nemško uradno poročilo, da je sovražnik med Dnjestrom in Kovelom zaman napadal. Vzhodno od Baranovičev so Nemci prestregli več sovražnih sunkov. Hudi boji so tudi pri Molodečni. Severno od tukaj sovražnik prodira proti Vilni.

Kakor naglašja nemško uradno poročilo 8. t. m., je sovražnik med Dnjestrom in Kovelom bil spet hudo odbit. Na obeh straneh kraja Baranoviči, ki je dočela razdejan in so razvaline Nemci zapustili, so bili hudi boji. Sovražnik hudo pritiska na Vilno. Na robovih mesta so zagrizeni boji.

Iz bojev zoper komuniste

Pristojna oblast je zaplenila premoženje komunistom gostilničarja Gostiš Draga v Gor. Logatcu, želez. uslužbenca Koracnu Jožeta in uradniku Leskovsku Francu iz Ljubljane.

V zahodni Bosni so gospodarski v dveh dneh izgubili 500 mrtvih in ujetih.

Pristojna oblast je zaplenila imovino boljševikov; želez. uradnika dr. Sama Lovičeta, ter imovino strojevodnje Franca Sonca in njegove žene Marije iz Ljubljane.

Južnske smrti je padel v boju s komunisti domobranski poročnik Friderik Peršič. Slava njegovemu spominu!

Vzhodno od črte Bredarevo — Bjelopolje so izgubili komunisti v boju z Nemci nad 500 mrtvih.

Nemške in hrvatske čete so vzhodno od Drvarja zaplenile tolovajska bolnišnico s 500 posteljami, zdravstvenimi napravami in zdravili.

Za komuniste je pobral kmetom ovi dan samo na Vrhu v mirnopoljski občini 6 vox živil sin kandijskega trgovca Kastelica.

Zelo lepo je 25. junija uspela protiboljševiška akademija v prosvetnem domu v Šmikolu pri Novem mestu. Tudi na Vol. Cirniku je zborovanje krasno uspelo.

Za boljšo bodočnost svojega naroda je daroval svoje življenje v Višnji gori zdravnik dr. Janez Vrtnik. Slava njegovemu spominu!

Za zboljšanje delovnih obrotov in delavskih hiš je izdala slovaška industrija v zadnjih petih letih nad 500 milijonov Ks.

Zaradi vojnih dogodkov so v Romuniji lesne kupčije zelo povečali in skladišča izpraznili.

17 papirnic, v katerih je izdelala pred vojno 110.000 ton papirja, ima Švica.

37 strank se v zasedeni Italiji puli za oblast. Samo komunisti imajo štiri.

Švica bo neutravno pobijala komunizem in vse njegove pojave, je izjavil znani svetnik Steiger.

Cene za sladkorno sipo so zvišali v Romuniji od 174 na 225 lejev za kilogram.

Za vsako tono oddane sladkorne pese dobe bolgarski kmetje poleg običajnega plačila še 3 kg sladkorja.

Navijalce cen bodo kaznovali v Turčiji — s smrtjo.

Akademijo za obrambo pri letalskih napadih so te dni odprli v Nemčiji.

Orkan v zapadni Pensilvaniji in severnozahodni Virginiji je zahteval 60 smrtnih žrtev.

Pomanjkanje vode na področju velikega Londona postaja iz dneva v dan bolj pereče.

V francoskem informacijskem ministrstvu je bil te dni neki večer umorjen minister Philippe Heuriot.

Madžarski židje smejo kupovati potrebščine samo za nje posebej določeni dve uri na dan.

Poljskim delavcem in delavkam v južni Angliji je oblast razdelila jeklene čelade, ker padajo tamkaj na tla stalno drobci protiletalskih granat.

Samo nemška zmaga lahko prepreči tretjo svetovno vojno, je povedal Gaucier koruškim kmetom na zborovanju v Dulah.

Vse večje hotele v italijanskem Neaplju so kupili ameriški bančniki.

Predsednik Roosevelt je posvaril ameriško prebivalstvo, naj se ne udaja misli, da je vojna še skoraj dobljena.

Ker se je pečal z verižništvom na črni borzi, je bil izročen izrednemu sodišču bivši turški trgovski minister Behzet Uz.

V južni je bilo sestreljenih v Sredozemlju ter nad Nemčijo nad 2000 angloameriških letal.

Nad 8000 mož so izgubili Kitajci v bojih z Japonci pri umiku med Šučovom in Likovom.

Šte milijard hranišnih vlog je sedaj v Nemčiji.

Državnim uslužbencem v Bolgariji so zadnji čas zvišali plače od 30 do 50%.

Na Floridi v Zdravniških državah je umrl bivši predsednik šoholovaške vlade dr. Milan Hodža.

Na italijanskem bojišču je prišel v nemško ujetništvo ranjen poročnik lord Lascelles, nečak angleškega kralja Jurija V.

V Rimu je umrl slavn italijanski tenorist Benjamin Gigli.

250.000 slovenskih delavcev je v prvem polletju slisalo na predavanjih resnice o komunizmu in OF.

Kdor drugim jama kepje

Da bi ovirali operacije proti svojim tolpam so komunisti v okolici Novca mesta ponovno nastavljali po cestah mine. Medtem ko imajo čete, ki operirajo proti komunistom, s seboj tudi posebne naprave, ki jih opozore na bližino mine, pa komunistični terenci seveda tega niso. Tako sta se 14. junija peljala komunistični evaduh Plut in njegova žena iz Zg. Straže na travnik po seno in sta z vozom zapeljala na mino. Plut je bil na mestu ubit, njegova žena pa je popolnoma ostlepla.

Narod naš umreti noče!

Mrtvi junaki iz Polja so se vrnili

V zgodovinskem boju katoliškega slovenskega naroda zoper brezbožni komunizem je prelepa fara Devica Marija v Polju doslej žrtvovala 22 mladih in cvetočih življenj, ki so bila žrtvovana na raznih bojiščih. Večina izmed padlih poljskih junakov je doslej počivala v neblagoslovljeni zemlji kdo ve kaj v gozdovih.

Preteklo sredo dne 5. t. m. so pripeljali k farni cerkvi poljski trupla 10 junakov iz Polja, ki so bili padli dne 15. septembra 1943 na Velikem Osolniku oziroma bili umorjeni v Smarju. Vseh deset krst je počivalo pred vhomod v farno cerkev, pred katero se je zbralo na tisoča ljudstva, da se poslove od rajnih junakov ter počaste njihov spomin. To je bila slovesnost, kakršne Polje še ni doživelo.

Roesmann Jože,
D. M. v Polju, padel
na Vel. Osolniku 15. 9.
1943

Novak Jaroslav,
Vevče, ustreljen na Vel.
Osolniku 15. 9. 1943

Ivančič Stanislav,
Dev. Marija v Polju,
mučen in umorjen v
Smarju 10. 10. 1943

Dimnik Martin,
Smartno, ustreljen na
Velikem Osolniku, 15. 9.
1943

Makek Vincenc,
Vevče, mučen in umor-
jen v Smarju 10. 10.
1943

Meunovi Vinko,
Zalog, padel na Vel.
Osolniku 15. 9. 1943

Snoj Srečko,
Dev. Marija v Polju,
ustreljen na Vel. Osol-
niku 15. 9. 1943

Pajsar Jože,
Jarše, padel na Veli-
kem Osolniku 15. 9.
1943

Jamnik Maks,
Jarše, padel na Vel.
Osolniku 15. 9. 1943

Uranič Anton,
Jarše, padel na Vel.
Osolniku 15. 9. 1943

Velika fara pri Dev. Mar. v Polju je bila pred leti tako v verskem kakor v narodnem pogledu med najboljšimi na Slovenskem. Poljska župnija se je ponašala daleč na okrog z značajnimi možmi kmetškega in delavskega stanu, z zglednimi in globoko vernimi gospodinjami, s socialnim čustvovanjem do revežev in z zgledno naklonjenostjo do vseh, ki jih je zadela nesreča. In ne nazadnje je bila poljska župnija ponosna na svojo farno cerkev, ki si jo je Mati božja izbrala za romarsko hišo božjo, da v njej na čudežen način pomaga vsem, ki so Njene pomoči iskali in je bili vredni.

Pa čas je napravil svoje. Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in je zasejal ljuliko med pšenico. Polagoma, skoraj nevidno, a gotovo se je pričel razkroj legega verskega življenja. V prvi svetovni vojni so nekateri begunci zanesli v poljsko farno nemalo tistega nesrečnega duha, ki je vodil zdaj skrivno zdaj očitno in pod vsemi mogočimi krinkami in gesli neizogibno v nenaravno življenje, v narodno mlačnost in nazadnje v popolno odpadništvo od Boga in Cerkve.

Slabim zgledom, je tako v domači hiši kakor v šoli in javnosti sploh nasedala v povojni dobi zlasti naraščajoča mladina, ki je zapeljana po brezbožnikih, kmalu začela verjeti, da sta modernemu človeku vera in Cerkev nepotrebno zlo in da je imel socialist Marx prav, ko je napisal, da so nebesa le še za vrabce.

Mnogo poljskih domačij je v večji ali manjši meri obrnilo hrbet Cerkvi in verskemu življenju. V šolah je leto za letom bolj izginjal najzanesljivejši temelj prave izobrazbe in poštenega življenja. verska vzgoja, ki jo je na veliko nesrečo slovenskega naroda, bivša državna oblast neredko, tako po svojem učitelstvu kakor po svojih upravnih oblastnikih vse prej kot pospeševala. Končno so več ali manj neurejene delavske razmere — zlasti v poljski župniji, ki je v zadnjih desetletjih izgubila svoje kmečko lice in postala ozemlje s povečini delavskimi težnjami, mnogo pripomogle, da je z odporom proti Bogu in Cerkvi rasel in zrastel tudi odpor proti oblasti, čeprav lahko mirne duše izjavimo, da je ta s svojim delom in nedelom, s svojo kratkovidnostjo vede ali nevede komunizmu naravno pripravljala pot v našo župnijo.

In tako je doživela občina Dev. Mar. v Polju zgodovinsko sramoto, da je eno sredo govornik Janko Habič pred poljsko cerkvijo ob krstah desetih junakov poljskih fantov — kongreganistov, padlih za vero in narod v boju z boljševidom, po pravici lahko izgovoril na naslov vseh, ki se jih tiče, tudi te strašne besede:

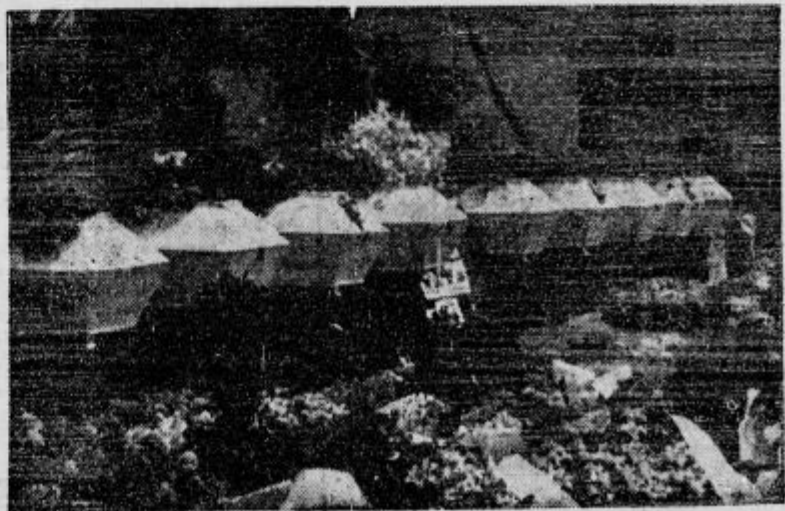
»Drhal, ki je napadala Veliki Osolnik, so tvorili in vodili številčni Poljci, naši najbližji rojaki. Vemo za njih imena, vemo kje so se izšolali za grobarje in uničevalce narodne sreče. Polje je vzgajilo 400 čistih materialistov in jih poslalo med komunistične tolpe. Ti so prvi naperili puške proti lastnemu narodu in tvorijo cvet vse uničujočega komunizma. Celo Daki, znani banditski vodja, je hvalil poljske komuniste, da bi brez njih komunistično gibanje ne uspelo in jim zato pripada odlika in posebno priznanje. Sramotna je pohvala tega zločinca in kruta obsodba za Polje. Sedaj mi drago plačujemo z znojem in krvjo sadove zgrešene vzgoje.

In še to je povedal domobranec Habič:

Mi poljski fantje, boreči se po slovenski zemlji, smo trdno odločeni zatreti vsak nov poskus nenarodne nenarodne vzgoje. Sedaj smo vajeni zmagovali, vajeni gledati smrti v oči. Junaki naši, Vi, ki spite v skupnem grobu: kdo Vas je učil ljubezni do naroda, da ste zanj žrtvovali vse, kar ste imeli — svoje življenje. Vaše matere so Vas vzgajale in učili ste se v naši katoliški skupnosti. Tu ste se izobraževali in vzgajali za največje junake, na katere je ponosno naše Polje. Zadnje pozdrave Vam pošiljajo poljski kongreganisti-domobranci in mlajši naraščajniki. Iz bojnih poljan se vam zahvaljujejo vsi oni domobranci, katerim ste Vi kot člani Vaših straž dali svetel vzgled za sedanjo sveto borbo. Vaš odprti grob ni samo očitak in obsodba pomagачem in zasleplencem komunizma, je trd in zadnji opomin; kajti nedolžna kri vpije v nebo po maščevanju in kdor zločincem pomaga bo z njimi delil usodo zločincev.

Slava Vam, mrtvi junaki!

Deset krst z mrtvimi junaki pred cerkvijo v Polju

Laž ima kratke noge

Komunisti pri nas: »Tito se bori za kralja Petra«
Komunisti na Primorskem: »Strli bomo glavo smrkvemu kralju Petru«

»Kaj je resnica: to kar govore rdeči pri nas, ali to, kar na Primorskem?« se sprašuje človek, ko primerja komunistično propagando, ki je v vsaki od teh pokrajin tako različna.

Pri nas hočejo komunisti po vsej sili postati spet dobri narodnjaki. Vnemaajo se za nekaj tako »ramoteno« reakcionarno Jugoslavijo. Sprizajzili so se celo za »beograjsko čaršijo«, ki so ji spet pripravljene odstopiti najvišja mesta, da bi njim le srednja in nižja ostala. Celu proti kraljevini nimajo več nobenih načelnih pomislekov. Postali so poslušni podložniki kralja Petra in na svojega legendarnega junaka tovariša Tita, velikega maršala, so čisto pozabili, čeprav mora imeti sila močan glas, kot pravi tolovajska popevka:

»Iz sibirskih step kliče veliki Stalin gro-movito,
z balkanskih se gora odziva mu tovariš Titole«

Sedaj tega »odzivanja« naši »grmujski ljudje«, — tako pravijo tolovajem na Ižanskem, ker se klatijo po grmovju — nič več ne slišijo. Če že kdaj pride pogovor o »legendarnega maršala«, hitro pripomnijo, da je Tito-Broz vedno deloval le po navodilih kralja Petra in

le zato, da bi zagotovil pravice svojega ljubljenege »nočaka« do jugoslovanskega prestola. Kako bi tudi mogel ravnati drugače, ko je pa Broz-Tito, »legendarni junak«, ki je po sklepu AVNOJ-a, parlamenta vseh balkanskih tolovajev, »po vsej pravici« dobil naslov maršala, ker je že v Jugoslaviji trpel z narodom (kot vlomilec je bil večkrat zaprt), po najnovejših ugotovitvah celo pristen pravi stric kralja Petra!

Tako so pri nas postali komunisti prvoborniki za »buržujsko-kapitalistično nacionalno-šovinistično in sploh skrajno reakcionarno kraljevino Jugoslavijo« — tako so namreč nekoč govorili o njej. So se pač izpreobrnil! Med tem, ko so nekoč izobesili po Jugoslaviji napise: »Kralj Aleksander I., krvavi in poslednji«, pa se sedaj vede od ljubeznivosti do Aleksandrovega sina in mu obljublja, da ga bodo na rokah nosili. Vse to pa le v Ljubljanski pokrajini.

Na Primorskem so komunisti glede tega bolj odkriti. To pa zato, ker se nočejo zameriti svojim italijanskim »tovarišem«, ki bi težko poslušali govorice o kakšni narodni južnoslovanski državi, čeprav bi vedeli, da je to le laž in slepilo za primorske Slovence. Na Primor-

skem delujeta namreč kar dve »brigadi« italijanskih komunistov in celo v brigadi, ki so jo nesramno imenovali po Gregorčiču, ki je rotli v pesmi Soča:

»in tuje zemlje lačne utopi
na dno razpenjenih valov«,

sestavljajo badoglijevski Italijani »un bataglione d'assalto«. To mora biti lep »naskakovalni bataljon! Vso to golazen mora seveda rediti ubogo primorsko ljudstvo, kar so komunisti sami povedali v svojem letaku o pobiranju »narodnega davka«. V tem letaku pa so napravili tudi lep poklon kralju Petru, ki ga je vredno primerjati z govoričenjem v naši pokrajini. Takole se glasi letak:—

»Prihodnjo zimo naša vojska ne sme trpeti nobenega pomanjkanja, da bo tako spomladi čila in spočita strla glavo ne samo na smrt ranjenemu Hitlerjevemu zmaju in njegovim blapcem, domačim belogardističnim izdajalcem, ampak se bo lahko zmagovito ustavila s podporo Rdeče armade tudi tretjemu okupatorju, smrkvemu kralju Petru, ki se bo skušal po zmagi nad Hitlerjem s pomočjo angleških in ameriških reakcionarjev polastiti oblasti nad jugoslovanskimi narodi in za vedno opehariti naše zavedno ljudstvo za svobodo.«

»Strli bomo glavo tudi temu reakcionarju, saj je ob naši strani ne samo slavna Rdeča Armada, ampak delavno ljudstvo vse Evrope. Saj je celo italijanska delavno ljudstvo v znak solidarnosti že poslalo v naše hribe celo brigado, (sedaj sta že dve in še nekaj manjših edinic) da se tudi ona bori za naše pravice in za katero moramo tudi poskrbeti, da nam bo stala ob strani v odločilnem trenutku zadaje reakcije.«

Tako govore na Primorskem slovenski komunisti. Še lepše pa je, kar delajo italijanski. V Opatjem selu, rojstnem kraju nekdanj »velikega jugoslovanskega nacionalista«, sedaj pa komunističnega bana Marušiča, je »bataglione d'assalto« priredil miting. Na sporedu je bila propagandna komunistična igrca — seveda v italijanski — in italijanski govor, ki ga je imel »comandante«. (To je prinesla na Primorskem našim bratom »OF slovenskega naroda«! Ni čuda, da so v Gorici prišli na misel, da OF pomeni »Organizacija farbarjev«.) V govoru je »comandante« rekel, da komunistom narodnosti ne pozna in da mora na Primorskem nastati en sam, to je komunistični narod.

Slovenski komunisti so govorniku vneto pritrjevali in ploskali. Tudi vaščane so silili, naj store isto. O kako radi bi pošteni Slovenci iz Opatjega sela, ki je že nekdanj slovel po domači obrti trpežnih in lepih bičevnikov, zgrabili to orožje za tanjši konec ja z ročajem zamahnili po domačih in tujih bestijah! Marsikoga je srbelo dlan, pa se je raje premagal, kajti puška je le hujša od bičevnika...

Dimnikar Sajé in teta Zofija

Nekoč — kakih dve leti sta prav gotovo že potekli od takrat — sta se srečali prijateljci iz mladih let Berta Neumnik in Zofija Knez. Dolgo se že nista videli, kajti njuni poti sta bili široko vskosebi. Prva, ugledna dama iz najvišjih ljubljanskih krogov, druga, kljub sijajnemu primku v vednem boju s »sovražno areto« in so ji rekli le teta. Vsi veste, kaj se je tedaj govorilo po mestu in tudi naši dve znaniki sta brez daljšega uvoda nečeli vprašanje, kako in kaj.

»Kako si se opredelila, Zofija? Si se napredek ali reakcija?«

»Vedno sem bila za napredek v dobrem. A srčne kulture je vedno manj. Ljudje so vedno bolj zverinski. Jaz sem zoper vsako morenjo, danes pa se strelja kar po cestah. Ah, napredek, kdo bi si upal sploh misliti na kaj takega v teh žalostnih dneh...«

»No, veš kaj, Zofka; danes se odločajo važne stvari in ne gre, da bi zaradi nekaj reakcionarjev vse zastalo. Nikar mi ne hodi spet na dan o tisto »vzgojo v srčni kulturi in krščanski ljubezni«. Mislija sem, da te je življenje od takrat, ko sva se zadnjič videli, še kaj izučilo. Povem ti: napredne sile bodo le v neizprosni borbi zmagale nad reakcijo.«

»Čudno se mi zdi, draga Berta, da se tako navdušuješ za tale napredni komunistem. Veliko laže le prouči našo jaz, no mi mnogo kaj vneto.«

»Kar naj vzamejo tistim, ki imajo re s preveč! Nam pa ne bodo vzeli nič. Imamo res tri hiše, a sem se informirala in so mi povedali, da sme imeti v Sovjetiji vsak po eno hišo, četudi veliko. Tako bo mož prepisal eno hišo na mene, eno pa na hčer — in vse bo v redu.«

»Pojdi no, pojdi Berta! Seveda ti bodo tako rekli, ko jim gotovo plačuješ mastne prispevke, pa ne boji tako naivna, da bi jim vse verjela.«

»Jaz že vem, komu verjamem. Podarim tudi nič, ampak le posojam in še celo na obresti. Pa v sedanjih vrednosti bom dobila denar povrnjen, sicer bi mi pa denar propadel!«

»Bog daj, da bi bilo tako, jaz bi ti privoščil! Pa zbogom! Moram skuhati kosilo za fanta in zase. Tebi je lepo. Zate kuhajo drugi!«

Drugi dan je prišel k teti Zofiji v njeno podstrešno stanovanje po službenih opravkih Cvetko Sajé, mlad ljubezniv dimnikar. To pot je bil še posebno prijazen. Beseda je dala besedo in tako se je med njima razpel tale pogovor:

»Gospa, ste že kaj organizirani? Sedaj je čas, da pridemo proletarci naprej! Kaj hočete res vedno takole živeti? Govoriti znate kot dohtar, pa še einko vam bo lahko pomagal. Lahko postanete še okrajna poverjenica! In po zmagi se bodo take stvari seveda upoštevale! Zakaj bi vedno samo emi trčili.«

»No, veste kaj, kar pustite me pri miru! Kje pa boste vzeli, da boste revežem dajali? Mislite, da se z umori delavnih ljudi bogastvo veča? Vojske in revolucije še nikoli niso gradile, ampak podirajol Bogatim tudi ne boste nič vzeli, kot mi je včeraj pravila prijateljica. No, od kod boste vzeli, da ne bo več proletarcev?«

»I, kaj se vam sanja, gospa? Bogatim se vzame, pa se revežem da!«

»Saj vam pravim, da sem včeraj xvedela, da niti tistim, ki imajo po več hiš, ne bodo nič vzeli!«

»Pravijo še, pravijo! Sicer bi nas noben bogataš ne podpiral! Veste, brez denarja ne teče ne tovarna, ne revolucija. Kje naj vzamemo kapital? — I, pri kapitalistih! In da ga dajo, jih je treba pač nalagati. Ko bomo zmagali, takrat jim bomo pa tako vse pobrali, in še lagati se ne bo več treba.«

»A tako, lažete da sel! Kako pa naj vem, da se sedaj meni ne lažete. In kako vi veste, da niso vs nalagali. Menda bo kar držalo, da je pod komunistom vse državno, država komisarjevska, ljudje pa, ki revolucijo in lakoto preživijo, uboge pare, desetkrat večje, kakor smo mi!«

»QUO VADIS« poznate vsi. Slovenčeva knjižnica je izdala nov zgodovinski roman iz rimskih časov

Nis Petersen:

„Opankarska ulica“

Pisatelj je zajel dobo cesarja Marka Avrelija, in sicer na svoji način. Postavil je pred nas na videz malenkostnega dogodka, ki pa so vodili do tragičnega konca glavne osebe — Marcela Papirija. Mali ljudje nosijo velike usode in prav zato je roman zanimivo branje.

Kaj je NOVEGA

Dobruša. V soboto 8. julija je praznovala Češnovarjeva mama, Františka Selau iz Češnjic svoje sedemdeseto rojstno leto. Mati, ki je trpela s 16 otroki zasluži, da se je spomnimo. Koliko je bilo skrbi in težav, koliko prečutih noči in pobožne molitve! Od 16 otrok danes živi hi in pet sinov, ostali so umrli, eden nedavno na Rabu. Ko bi vsi otroci pripeljali k materi za slavnostno sedemdesetletnico svoje otroke, bi bil lep venec vnukov in vnučic. In vsi staro mamo radi imajo. Češnovarjeva mati so vzgajali otroke v globoki veri in veliko molili in še molijo za vse svoje. V njihovi hiši je »Domoljub« je stalen gost, odkar izhaja. Mati ga še danes z vsem zanimanjem prebirajo. Češnovarjevi mami iskreno želimo ljubelega zdravja in še mnogo let srečnega življenja!

d Desetletnica obstoja praznuje letos fara in cerkev sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Poroka. Na praznik sv. Petra in Pavla sta se v Trnovem poročila g. Kastolec France, železničar iz Boštana, in gđc. Rozka Novljan, poštna uradnica iz Jerove vasi pri Grosupljem. Mladima novoporočencema želijo obilo sreče številni prijatelji.

d Nad 50 let že služi kot sluga v družini Mühleisenovih v Ljubljani 80 letni Peter Lesjak, doma iz Sorice pri Železnikih. Delu čast!

d 70 letnico rojstva je praznoval znani slovenski glasbenik Karl Jeraj.

d Pomoč pri žetvi. Tudi letos bo nemška mladina pomagala pri žetevnih delih na kmetih. Razdelili jo bodo v troje skupin. V prvi skupini bodo dečki in deklice, ki so prekoračili deseto leto starosti, druga skupina bo obsegala mladino nad 14 let, zadnja pa bo vsebovala mladino višjih razredov srednjih in njim stičnih šol.

d Oče 21 otrok. V Št. Vidu na Koroškem je nedavno umrl 78 letni kmet Ivan Kaiser. Pokojnik, ki je bil dvakrat oženjen, je zapustil 21 otrok.

d Kranjsko lekarno Frana Šavnika je vzel v zakup Radoslav Robek, lekarnar v Kranju.

d Bela vrana. Znani tržaški gostilničar Franc Podgornik je povabil v svoje gostilniške prostore na kosilo 50 otrok tržaških oškodovancev. Poleg juhe so otroci prejeli še prikuho, kruh, sadje in sir. Zupan je izročil Podgorniku svoje priznanje zaradi človekoljubnega dejanja.

d Ljubljanski denarni zavodi poslujejo za stranke ob sredah od pol 10 do pol 13, ob drugih delavnikih pa od pol 9 do pol 13. — Zavarovalni zavodi pa poslujejo za stranke ob petkih od pol 10 do 14, ob drugih delavnikih pa od 8 do 14.

d Nemški državni komisar za cene je dovolil zvišanje izdelovalnih cen za tobak za 10 odstotkov. Zvišanje cen pa bodo nosile same tobakačne tovarne, da tobakačni izdelki ne bo treba podražiti.

d 25 letnica obstoja je praznovala te dni Trgovsko-strokovna nadaljevalna šola v Ljubljani, ki jo uspešno vodi že 29 let ravnatelj Rado Grum. Zavod je izšolal že 1923 gojencev.

d Izmed vasi v novomeški okolici je najboljši trpel Mačkovec. Je dvakrat pogorel. Škoda je ocenjena v občini Št. Peter na 50 milijonov lir. Za pozidavo Mačkoveca so naredili nov stavbeni načrt.

d Nenavadna smrtina nesreča. Na trgu v Vidnu na Goriškem je ob opoldanskem zvonenju odletelo kladivo velike stolpne ure z zvonika in padlo na glavo 12 letnemu dečku,

Dolenjci se zatekajo k Mariji

Št. Peter pri Novem mestu, dne 2. julija 1944. Odkar imamo v župni cerkvi Trško-gorske Matere božje, je cerkev ob nedeljah in praznikih skoraj premajhna. Dokaz, kako veliko zaupanje ima verno ljudstvo do Trško-gorske Matere božje! Pa tudi resni čas, v katerem živimo, je marsikatero mladenca vzdramil, da rajši pride k sv. maši. Odkar je na Trški gori postojanka, je tudi tam vsako nedeljo sv. maša, katere se poleg vojakov domobrancev udeležujejo tudi civilisti.

Zelo razgibana je šempetrška župnija že od maja naprej. Živi v znamenju posvetitve družin Marijinemu Brezmadežnemu Srcu. Dušna pastirja sta obiskala doslej že 15 vasi in posvetila sto dvajset družin.

Posvetitev se izvrši ob nedeljah in praznikih popoldne kar najbolj slovesno. Vsako znamenje oziroma kapelica je vsa v zelenju. Po vasi so postavljeni mlaji. Tudi hiše so v zelenju in cvetju. Soseska se je na to posvetitev pripravljala ves mesec maj s šmaricami, ki jih je imela pri vsaki kapelici ali v podružni cerkvi. Bližnja priprava pa je tridnevna, ki jo opravlja vsa soseska. Na posvetitveni dan je vsa soseska praznična. Ob določenih urah se zberejo vse družine iz vasi pri kapelici, kamor prinese vsaka družina sliko Brezmadežnega Srca Marijinega. Sledi Marijina pesem,

ki se je igral s tovariši ob zvoniku. Deček je podlegel poškodbi.

d Izvoz konj, mežgov in oslov iz tržaške pokrajine je pristojna oblast prepovedala.

d V Trstu so zaprli mnogo gostila, ki so stregle gostom z jedili po črnoborzijski ceni.

d Da bo dovolj masti. Vsi kmetovalci občin Fara — Gorica — Gradišče ob Soči, Kapriva — Karmin — Marijan — Romani in Zagrad, katerih najmanjša površina brez gozda, pašnika in ledine znaša 4 ha, morajo rediti poleg prašičev za domače potrebe še po enega prašiča za vsake 4 ha po posebnih pogojih. Gospodarji kmetij lahko preložijo to dolžnost na najemnike. Kdor ne bo ubogal, bo strogo kaznovan.

d Na vzhodnem bojišču so padli tudi sledeči Gorenjci: vojak Kurt Košir, podčastnik Egon Žerjav in 38 letni Atožj Mulej.

d 150.000 ljudi ima prostora v vseh 18 tržaških zakloniščih predorih.

d Nad 6 in pol milijona lir sta prejela tržaški prefekt in župan v prid tržaškim oškodovancem zaradi sovražnega letalskega napada.

d Niso vse igrače tudi res igrače. Ob cesti, ki vodi iz Zagradca v Žužemberk in dalje v Trebnje, so tuja letala odmetavala razne eksplozivne igrače, tako nalivna peresa, zapestne ure, a tudi konzerve, v stanjoli zavito čokolado in kruh. Več komunistov v Žužemberku in Trebnjah je podleglo za ranami, ki so jih dobili, ko so navijali »zapestne ure« in zavadi zastripitve. Tudi posebne brzostrelne puške so odmetavali, posebne zato, ker izstrelijo naenkrat ves naboj (rafal) nato pa popolnoma odpovedo in niso za nobeno drugo rabo, kakor za otroško igračo. Ne pobirajte torej takih in podobnih predmetov in vsako najdbo raje javite kar policijskemu ali domobranskemu poveljstvu.

d Nad 2500 otrok bo šlo za en mesec iz Trsta v počitniške kolonije v Gradežu, Rojanu in Školjetu.

d Lastno zaklonišče s lastnim delom in lastnimi sredstvi so si pripravili prebivalci na Opčinah pri Trstu. Podzemsko jamo so preuredili v zaklonišče za 1000 oseb. Napoljali so tja tudi električno razsvetljavo.

d Nesreča ne počiva. V Ljubljani je avtomobil hudo povozil 44 letnega Janeza Štaha. — V Vevčah je stroj odrgal prste na desnici 29 letnemu delavcu Josipu Prošku. — V Ljubljani je padla a stola in si zlomila desnico 53 letna Ivana Prekova. — Pri Dev. M v Polju je traverja zlomila levo nogo delavcu Ivanu Blaju. — Pri padcu si je zlomila desnico 62 letna Marija Lisica iz Vrbljeju. — Slamozernica je poškodovala prste na levici 11 letnemu Zvonku Škrabi v Crni vasi. — Pri padcu si je zlomila desnico 75 letna zasebnica Jera Ovnova iz Ljub-

duhovnikov nagovor, blagoslovitev slik, nato pa procesija s slikami od hiše do hiše, od družine do družine. Na čeln procesije nosi sliko gospodar ali gospodinja. Če je vas velika, se procesija razdeli v dva spreveda. Enega vodi župnik, drugega kaplan. Ob vstopu v hišo duhovnik pozdravi: »Mir tej hiši! Družina se razvrsti ob hišnem oltarčku, stoje odmolj apostolsko vero in posvetilno molitev, slede litanije Presv. Srca Jezusovega, Oče naš in Zdrava Marija za odsotne člani družine in za rajne. Obred je končan. Procesija gre nato med petjem Lavrentanskih litani in Marijinih pesmi v sosednjo hišo. Teh vskih posvetitev se udeležuje veliko vernikov. Vsaka vas tokratje, kako bo okrasila domove in domačo kapelico, da bo slovesnost tem lepša.

Pri kapelici so tudi deklamacije vskih otrok. Vsaka vas ima za to slovesnost pripravljen pevski zbor. Nekatere vasi imajo zelo dobre glasove, da lepte zapojejo kakor farni cerkveni zbor.

Za posvetitev je veliko zanimanje. Ljudje so pokazali veliko dobre volje in pripravljenosti tudi tako živeti, kakor so pri posvetitvi objublili. Čuti se, da je zavel po fari — razen par izjem — proti komunistični duh, ki iz dna duše oboja komunistično gibanje. Pobožnost prvih sobot in posvetitev Mariji bo prineslo še več božjega blagoslova.

ljane. — Pri padcu si je zlomila ključnico Marija Kerarjeva v Ljubljani. — Pri padcu si je zlomila desno nogo v kolenu Marija Sladonja. — Na Vrhniki je padel z motorja in si zlomil levico 23 letni stražnik Feliks Skafar. — Drobci bombe so hudo razmesarili 14 letnega posestnikovega sina Lojzeta Janežiča iz Iške. — Hudo je bila poškodovana v desni kolk Marija Blatnikova iz Zagradca. — Pri padcu s čišnje se je precej poškodoval 41 letni posestnik Anton Dermastija iz Zadvora v občini Dobruša. — Pri padcu si je zlomil desnico 13 letni Janez Pečau z Vrhnike. — Pod voz je padel in dobil hude poškodbe 10 letni Izidor Prepeluh iz Dobrušnj. — Nogo si je zlomila 4 letna Metka Lavrinová z Vrhnike.

d Goriške nezgode. Izstreljek se je razletel v roki 12 letni Barbari Skvarci iz Ajdovščine in deklico poškodoval po vsem telesu. — Pri padcu s čišnje si je zlomil levico 70 letni kmet Srečko Filipič iz Ravnice. — Izstreljek je eksplodiral in ranil na rami 31 letno kmetico Antonijo Božič iz Št. Vida pri Vipavi. — Od izstrelka je bila hudo ranjena 40 letna Mihaela Oblakova iz Tolmina.

Okrog sosedov

a Vse dolej veljavne radijske pristojbine je podvojila hrvatska poštna uprava.

a Pod naslovom »Divji kostanj« je izdala svoje prvo zbirke pesmi mlada hrvatska lirčarka Vlasta Uršičeva. Pesmi so pisane v kajkavskem narečju.

a Strahovalni napadi Anglomerkancev na Brod ob Savi ter na Bosanski Brod 27. junija so povzročili nad 200 smrtnih žrtev in prav toliko ranjenecov. Več ali manj uničenih je 250 hiš.

a 10 tisoč ptičkov je prišlo te dni z Nemčije na Hrvaško.

a Zavod za gojitev češpelj so ustanovili pri hrvaškem kmetijskem ministarstvu.

a Protikomunistični prostovoljski bataljon. V Zagrebu je bil te dni zaprezen 35. liški prostovoljski bataljon Udbina-Levinac. Bataljon je sestavljen iz samih prostovoljnih borcev proti komunistom. Pri zaprežbi bataljona je bil navzoč tudi PoglavlNIK NDH.

a Naredbo o ispišilih enkratne podpore vsem stalnim poljedelskim delavcem je izdal hrvaški minister za socialno skrbstvo.

a Nedavno so odprli prvo otroško kuhinjo v Splitu. Navzoč je bil tudi splitski škof dr. Kvirin Boufkačič.

a Hrvatski državni pramiki so trije in sicer: 10. aprila kot dan ustanovitve NDH, 14. julij kot rojstni dan Poglavlnika in 1. maj kot praznik dela.

a Tri odvetniške zbornice so sedaj na Hrvatskem in sicer v Zagrebu, Sarajevu in Splitu.

Nedolžne žrtve komunizma v župniji Kopanj

Janez Poderžaj

Krmelj Matevž, bogosl.

Franc Vider

Vider Alojzij

Stanko Zaviršek

Rudolf Štupnik

Kastelic Nežka

Ivan Kastelic

Potokar Alojzij

Matija Erjavce

Anton Nučič

Anton Mohar

Naša župnija je med najtežje prizadetimi na Dolenjskem. Ze v juliju 1942 je bila do polovice porušena in požgana Spodnja Slivnica. Tedaj sta bila tu ubita posestnik in cerkveni ključar Franc Hribar in 20letni fant Franc Grum.

Lani 4. novembra sta bili v bitki s komunisti skoraj popolnoma požgani in razdejani vasi Velika llova gora in Gaberje, letos pa je bila zopet bombardirana Slivnica.

Na llovi gori in v Gaberju so bili tedaj od izstrelkov ubiti Petrič Martin, Janez Strah in Frančiška Poderžaj.

Lani v decembru so komunisti požgali župnišče in šolo, letos februarja pa še župno cerkev na Kopanju.

Vseh človeških žrtev je bilo doslej v župniji 22, med njimi cvet naših fantov, članov vaške straže, katerih slike tu priobčujemo. Njih imena so:

Erjavce Matija iz Velike Račne št. 4, star 20 let; Kastelic Ivan, Predole 7, star 28 let; Mohar Anton, Mala Račna 3, star 27 let; Poderžaj Janez, Čušperk 8, star 20 let; Potokar Alojzij, Mala Račna št. 6, star 29 let; Štupnik Rudolf, Velika Račna 10, star 27 let; Vider Franc, Velika Račna 7, star 22 let; Zaviršek Stanislav, Mala Račna 12, star 21 let.

Za svojega štejejo tudi bogoslovca Matevža Krmelja, doma iz Stare Loke na Gorenjskem, ki je zadnja leta preživljal počitnice pri Jerajevih v Veliki Račni. S fanti je odšel na Turjak, kjer je bil ranjen in nato od komunistov ustreljen. O vseh zgoraj imenovanih fantih ni bilo še mogoče točno ugotoviti, kje so bili ubiti in kje so pokopani.

Štupnik Rudolf je bil ubit brkone v Laščah, ostali skoraj gotovo 23. oktobra 1943. v Jelenovem žlebu pri Ribnici. Edini njihov zločin je bil, da so bili člani vaške straže na Kopanju in da so se potem branili na Turjaku. Vsi ti fantje so bili vzorni člani fantovske Marijine družbe. Vse prve petke in prve sobote so s svojim poveljnikom Francem Finkom (doma s Ceste v dobrepoljski župniji, tudi s fanti vred ubit) polnoštevilno pristopali k obhajilni misli. Zato nam je vsem v veliko tolažbo, da so gotovo dobro pripravljene stopili pred božjo sodbo.

Razen imenovanih je bil ubit od komunistov na llovi gori dne 4. novembra 1943 bivši član vaške straže Anton Nučič iz Predol 8, star 36 let. Bil je prisilno mobiliziran, a je pobežnil in bil na begu od komunistov zajet.

Lani 26. oktobra pa je bil na Lipoglavu od komunistov ustreljen Vider Alojzij iz Velike Račne 7,

star 28 let, brat zgoraj imenovanega Franceta Vidra. Kot prisiljeni mobiliziranec je pobežnil, a je bil ujet. Bil je zgleden mladenič, tudi član kopanjske fantovske Marijine družbe.

6. decembra lanskega leta je bila v domači vasi od komunistov ustreljena Nežka Kastelic iz

Predol št. 7, stara 25 let, zelo dobro, mirno dekle, članica dekliške Marijine družbe. Njena krivda je bila, da je zahtevala nazaj kolo, ki so ji ga bili domači terenci odvzeli. Nedolžno prelita kri vseh teh žrtev vpije v nebo, a vemo, da božja pravica ne počiva.

PRAVNI NASVETI

Prevoz živil, ki so pod zaporo. Po veljajočih predpisih se smejo živila, ki so pod zaporo uvažati v Ljubljano le z dovoljenjem »Prevozac«. — Kolor skuša uvažati živila v Ljubljano brez dovolilnice, se smatra za tihotapca, policijska oblast ga bo kaznovala, blago se mu bo pa zaplenilo. Za dovolilnico je treba zaprositi pri odseku za dovolilnice Novi trg št. 4, prtiličje.

Čas sečnje. M. B. Po predpisih gozdnega zakona, se morejo vršiti sečnje v dobi od 1. oktobra do 1. aprila. Le gozdove, ki jih je napadel lubadar ali požakoval požar, je dovoljeno sekati tudi v poletnem času. Dopusna so tudi redčenja mladih dreves. Prav tako so dopustne sečnje lesa za popravilo gospodarskih poslopj in javnih zgradb. Glede na današnje izredne čase pa so danes izjemno dopustne tudi večje sečnje, toda izključno za obnovo dežele. Za take sečnje je potrebno predhodno dovoljenje. Pri izvrševanju teh poletnih sečenj se morajo posestniki gozdov, lesni trgovci, lastniki in zakupniki žag najstrožje držati predpisov zakona. Iglčasto drevje posekano v času muževnosti, se mora skrbno obeliliti, da se pridobi čim več lubja za črnelovino. Tesanje tramov naj se vrši le na gozdnih polih in izven gozda na posebnih prostorih, da se z odpadki ne ovira naravno pomlajevanje gozdov. Drevje se mora posekati čim bolj nizko pri tleh, tako da parobek ni višji od tretjine premera. Prošnje za dovolitev sečnje je kolkovati s kolkom za 4 in 8 lir in jih predložiti okrajnemu glavarstvu.

Navodila o prošnjah za gradbeno dovolitev. K naredbi o ureditvi gradbene delavnosti, so bila izdana glede vlaganja prošelj sledeča navodila: Prošnja za gradbeno dopustitev se mora vložiti na predpisanim obrazcu v treh izvodih. Ti obrazci se dobe pri tehničnem oddelku Pokrajinske uprave v Ljubljani, odnosno pri občinah proti plačilu ene lire za izvod. Občine lahko narode potrebno število teh obrazcev pri tehničnem oddelku proti plačilu ustreznega zneska. Prošnji

za gradbeno dopustitev mora biti priložen načrt in tehnično poročilo kakor tudi potrebni izkazi izmer za posamezne gradbene konstrukcije s podrobno navedbo količine gradbenega materiala po vrstah gradiva, vse v štirih izvodih. Načrt, tehnično poročilo in izkazi izmer morajo biti sestavljeni in podpisani od pooblaščenega gradbenega podjetja ali projektanta. Prošnje se naslavljajo na šefa pokrajinske uprave, tehnični oddelk, vlagajo se pa za Ljubljano pri županstvu mestne občine, za druge kraje pa pri županstvu dotične občine. Ako mi zadržkov v regulacijskem ali gradbenem oziru po zakonitih predpisih in če je nameravana gradnja nujno potrebna, potrdi občina to v izjavi na spremnem poročilu. Prošnja za gradbeno dopustitev se mora vložiti tudi za vsa vzdrževalna in adaptacijska dela na kurkrišnih koli zgradbah, ne glede na to, ali je za to potrebno gradbeno dovoljenje po zakonitih predpisih ali ne. Vse prošnje in priloge so oproščene takse.

Posebno sodišče za črno borzo. V izrednih vojnih časih, so povsem utemeljeni vsi ukrepi, ki zabranjujejo in strogo kaznujejo vse brezvestno verižništvo v najpotrebnejših življenjskih potrebščinah. V to svrhu je bilo ustanovljeno posebno sodišče za javno varnost, ki obravnava in sodi o brezvestnem verižništvu in navijanju cen. Posebno sodišče za javno varnost obstoja iz tričlanskega senata, ki sodi večje pregreške in iz sodnika poedince za manjše prestopke. Sodnik poedince lahko obsodi verižnike in navijalce čen ter vse kršilce protidraginjskih uredb na zaporno kazen do pet let in na denarno kazen v neomejeni višini. V manj nevarnih primerih sodnik poedince lahko izda proti obtožencu tako imenovani kazenski nalog in to tedaj, kadar gre za manjšo zaporno kazen do treh mesecev, v pogledu denarne kazni pa je višina tudi pri teh kazenskih nalogih neomejena. Proti kazenskemu nalogu je dopusten ugovor, ki mora biti vložen v osemih dneh po prejemu kazenskega naloga. Kazenski nalog se nalo razveljavi in posebno sodišče nemudoma razpiše glavno razpravo. Proti sodbam posebnega sodišča za javno varnost ni nbenega prizliva ali pritožbe.

47

Robinzonove ZGODBE

Proti Novi Fundlandiji

Ko je minilo prvo ginjenje, so rešenci na različne načine izražali svoje veselje, da so še med živimi. Nekateri so se smejali, drugi peli, skakali, kričali, jokali in noreli. Izražali so v vsej živahnosti svoj narodni značaj. A vsi niso bili taki. Nekateri so bili žalostni in pobiti zaradi prestrašene strahu, ker so izgubili vse imetje ali iz drugačnih razlogov.

Med rešenci sta bila tudi dva duhovnika: eden mlad, drugi starejši. Komaj je starec stopil na krov, se je zgrudil na tla. Dvignili smo ga in zdelo se je, da je mrtev... Pribitelj je zdravnik in mu skušal puščati kri. Kmalu se je revež zavedel in ko je izpil nekaj požirkov žganja, je izjavil, da se počuti bolje. Nekoliko pozneje, pa smo zaslišali klice: »Pomagajte, pomagajte! Stari duhovnik je zblaznel!«

Res smo zagledali starca, ki je tekal po krovu, kričal in pel, da se je zares zdelo, da je zblaznel. Zopet smo poklicali zdravnika, ki mu je dal neko pomirjevalno zdravilo, nekar je revež trdno zaspal. Ko se je drugi dan probudil, je bil popolnoma miren in se ni prav nič spominjal tega, kar se je zgodilo prejšnji dan.

Tudi mladi duhovnik je, takoj ko je stopil na ladjo, pedel na kolena in se sklonil do tal. Mislili smo, da je tudi njemu postalo slabo in nekdo je stekel k njemu, da ga dvigne. Toda vstal je sam in mirno izjavil, da je bila njegova dolžnost, da se je najprej zahvalil Bogu, zdaj pa se hoče zahvaliti še ljudem. Storil je to z nenavadno ljubeznivostjo. Odvrnil sem mu, da je prav ravnanj, da se je najprej zahvalil Bogu, kajti človek je le orodje v božjih rokah. Če stori kaj dobrega, naredi le svojo dolžnost in se mora tudi za to zahvaliti Bogu, ker mu daje priliko, da si pridobi zasluženo.

Duhovniku je bil moj odgovor zelo všeč. Dejal mi je, da se mu zdi kar čudno, da sliši tako govoriti mornarja. Tedaj sem mu pripovedoval o nesreči, ki me je zadela, ki pa se je spremenila v srečo in milost, kajti le tako se je mogel razviti v meni nadnaravno usmerjeni človek.

Dobri duhovnik mi je prijateljsko stisnil roko, nato pa je začel tolažiti svoje rojake, ki so bili potrebni tolažbe. Skušal je tudi umiriti pretirano veselje drugih in jih opozarjal, da mora imeti tudi veselje svoja meje in da naj mislijo raje, kako veliko milost jim je po nas naklonila božja Previdnost, ko jim je drugič podarila življenje.

Drugi dan, ko so si ponesrečeni nekoliko opomogli od prestrašene strahu in naporov, je kapitan prišel z obema duhovnikoma k meni in mojemu nečaku. Kapitan se nama je znova zahvalil v imenu vseh rešencev in izjavil, da mu je zelo žal, da nama ne more dejansko pokazati njihove hvalečnosti. Vendar pa se jim je posrečilo rešiti nekaj denarja in nam ga želijo pokloniti kot majhen izraz hvalečnosti in prosijo, da bi ga sprejela. Opazil sem, da je bil moj nečak takoj pripravljen sprejeti. A jaz sem ga zadržal s strogim pogledom. Od-

vrnil sem kapitanu, da sem bil tudi jaz že v velikih nevarnostih in sem vedel iz izkušnje, kako se počuti človek na tujem brez sredstev. Tudi mene je rešil dober portugalski kapitan, da nisem umrl od lakote v Braziliji, ali postal zopet suženj. Ker smo storili zanj je bila samo naša dolžnost, ki jo mora izpolniti vsakdo, ki se kot kristjan zaveda, da smo si vsi bratje. Zahvalil sem se jim in zaključil:

»Če bi sprejeli vašo ponudbo, bi bilo ravno tako, kot da bi vas rešili zato, da vas okrademo. Tako bi ne izgubili samo zasluženo za dobro delo, ampak bi storili poleg tega še nekaj slabega.«

Stari duhovnik je vzkljnil: »Gospod govori kot kakšna sveta knjiga!«

Začeli smo tedaj razpravljati o zelo prečem in važnem vprašanju. Povedal sem jima, da je moj nečak kapitan te ladje, potoval po naročilu drugih v Vzhodno Indijo in da je zamudil že precej časa z reševanjem, kar ga seveda zelo veseli, da je le njegovo prizadevanje uspelo. Zdaj pa je moral pobiti, da čimprej doseže svoj cilj. Ta veta je zelo zbegala vse tri in nikakor se niso mogli pomiriti, kljub mojemu zatirjanju, da bomo medpota boma brez dvoma srečali kako angleško ali francosko ladjo, ki jih bo sprejela na krov in odpeljala v domovino. Dobro sem razumel njihovo zbeganost, saj je srečanje z drugo ladjo bilo le negotovo in lahko sem si predstavljal, kako bi revežem bilo hudo, če bi morali potovati celo v ledijol!...

Razmišljali smo o položaju in kapitan nama je boječe predlagal, če bi hoteli usmeriti ladjo proti Novi Fundlandiji, kjer je bilo več verjetnosti, da bi srečali kako evropsko ladjo.

Predlog se mi je zdel zelo dober in prepričan sem nečaka, da nikakor ne bo prekršil pogodbe, če ustrezno kapitanu, kajti naša dolžnost je bila, da sprejmemo vse posledice dobrega dela, ki smo ga izvršili.

»Res je to... saj razumem... Toda zdrževanje toliko ljudi...« je ugovarjal mladenič.

Ze prej sem spoznal, da je dečko podedoval dve materini napaki, namreč lakomnost in pomanjkanje zaupanja v božjo Previdnost. Izrazil sem priliko in naredil fanta poštno pridigo. Dejal sem mu med drugim:

»Se že spominjaš, kako si mi dejal v Galwayu, da sem nespameten, ker sem nakupil toliko živil? Izjavil si, da so to popolnoma nepotrebni stroški. Tedaj sem ti odgovoril, da ti ne morem pojasniti razloga svojih nakupov, da pa nam bo že bodočnost pokazala, če sem prav ravnal. Zdaj ko je bodočnost postala sedanjost, lahko vidiš, da sem delal prav. Kdo me je navdahnil, da sem nakupil živila? Brez dvoma božja Previdnost. Prej ali slej nam Bog vedno pokaže, da nam stoji ob strani. Tvoj stric tega ni nikdar pozabil in se zaradi tega ni še nikdar kecal. Fant, dobro si to zapomni!«

Tako in podobno sem mu dejal. On pa je akomizgnil z rameni in dejal:

»Storite, kar bočete.«
Krenili smo proti Novi Fundlandiji. Med potjo smo srečali več evropekih

ladij in celo nekaj francoskih, ki pa niso hotele sprejeti brodolomcev na krov, ker so se povešniki bali, da bi se potovanje zaradi nasprotnega vetra zavleklo in bi jim zmanjkalo živil. Ni nam preostalo drugega, kot da smo pluli naprej do Nove Fundlandije, kamor smo prispeli teden dni pozneje. Tukaj je kapitan našel majhno ladjo, s katero naj bi odpuli v Francijo.

Mladi duhovnik pa me je poklical na stran in izjavil, da želi potovati z nami. Rad sem mu ustregel, ker je naredil že takoj v začetku name dober vtis. Pozneje so dogodki potrdili mojo ugodno sodbo o njem.

Obemem z duhovnikom so ostali v naši službi tudi trije mornarji, ki so kmalu dokazali, da so izvrstni fantje.

Ladja s sestradanimi ljudmi

Zdaj lahko potujemo naravnoš proti Vzhodni Indiji... Mudilo se nam je, ker smo izgubili kakih dvanajst dni. Toda veter je bil tako zasan, da nas je metal sem in tje, nanečeto da bi nas gnil naprej. Kmalu pa smo naleteli na drug pomilovanja vreden primer.

Kapitan je našel majhno ladjo.

Bilo je 19. marca 1695. V daljavi smo zapazili jadro in kmalu ugotovili, da gre za veliko ladjo, ki nam je plula naproti. Čez nekaj časa smo opazili, da nima jamborov. Zaslišali smo topovski strel in zagledali zastavo, ki je oznanjala, da ladja prosi pomoči. Ker je vreme bilo mirno, smo lahko stopili v stik s posadko s pomočjo govorila in izvedeli, da prihaja iz Bristolu in se vrača z Malih Antil. Vihar jo je iztrgal iz pristanišča ter jo gnil na edrto morje, medtem ko sta kapitan in njegov prvi pomočnik ostala na suhem. Nihče na ladji ni bil sposoben, da bi jo zopet usmeril v pristanišče. Zato je bila že devet mesecev v oblasti vetrov in valov. Kakor da bi to še ne bilo dovolj, je ob viharju izgubila jambore. Mornarji so upali, da bodo dosegli Bahamske otoke, a nasprotni veter jih je gnil naprej proti jugovzhodu. Ker niso imeli jader, da bi se mu zoperstavili, so si prizadevali, da bi krenili proti Kanarskim otokom.

Najhuje pa je bilo to, da so reveži bili sestradani, kajti enajst dni že niso imeli več niti kruha niti mesa. Ostalo jim je samo še nekaj sladkorja, malo moke, par sodčkov žganja in nekoliko pitne vode. Kako naj vztrajajo in živijo? ... Kako strašen bi bil njihov konec, če bi morali poginoti od lakote sredi oceana! ... Ze samo ob misli na to, se človeku največje lasje. A božja Previdnost je bdela tudi nad temi naraščajoči.

Na nesrečni ladji je bil tudi mlađenič z materjo in sobarico. Vsi trije so se vkrcali na ladjo tik pred nevihto v prepričanju, da bo ladja kmalu odpulila. Vzeli so s seboj le majhno zalogo živil. Kmalu so jim ta pošla in nikakor niso mogli pričakovati, da bi jim mornarji odstopili od svojega, ker so sami morali varčevati in so se borili z lakoto. Drugi krmar, ki se je počelval na mesto kapitana, se je približal v čolnu naši ladji in splezal nanjo. Pripovedoval nam je o žalostni usodi treh potnikov.

Vso noč smo ostali na mestu in čakali s pripravljeno čolno. A vse je bilo tiho. Nikjer ni bilo opaziti žive duše. Šele ko se je začelo daniti, smo z daljnogledom opazili dva čolna, prenatrana z ljudmi, tako da se je bilo bati, da se pogrezneta v vodo. Plula sta proti nam, pa zelo počasi, morda zato, ker sta bila preveč polna ali pa, ker sta plula proti vetru.

Ukazal sem dvigniti zastavo, kot znak, da hočemo brodolomcem pomagati. Usmerili smo ladjo proti ponesrečencem in bili neprestano v strahu, da se kateri izmed čolnov zaradi prevelike teže prevrne. Kako žalosten prizor je bil tof...

Čez pol ure smo se jim približali. Posrečilo se nam je, da smo rešili prav vse. Bili so po večini potniki, štiri in šestdeset po številu.

Ponesrečena ladja je bila francoska potniška ladja, ki je prihajala iz Quebeca (Kanada). Kapitan nam je povedal, da je nesrečo povzročil krmar iz malomarnosti. Ogenj je nastal v medkrovju. Mornarji so ga kmalu zadušili, toda nekaj isker je padlo v spodnji del ladje, med blago, ki se je hitro vnelo. Tukaj se je ogenj silno naglo razširil in ga ni bilo več mogoče pogasiti. Ko je kapitan spoznal, da ni več rešitve, je velel mornarjem, da se spustijo v morje oba čolna in vsi so zapustili ladjo.

Ulognili smo se nevarnosti, da bi bili živi pečeni, a zato smo zdaj bili na tem, da se preveč napijemo vode, se je bridko šalil kapitan. »Vedel sem, da smo še daleč od suhe zemlje,« je nadaljeval. »Kljub temu pa sem upal, da bomo s pomočjo ugodnega vetra dosegli neovfundske sipine. Tukaj bi lahko živeli od ribolova... Vendar pa moji računi niso šli tako daleč, ker se mi je zdelo le malo verjetno, da se bomo rešili. Vkrčali smo se v čolne, ker nam pač ni preostalo drugega. Zahvalili smo se božji Previdnosti, da nas je rešila gotove smrti in jo prosili, da nas reši tudi nevarnosti, ki so nam še pretile. Neče zapužanje ni bilo prazno, kajti kmalu smo zaslišali vaše topovske strele. Polni upanja smo obstali in gledali luči na vaši ladji, ki se niso oddaljile. Topovski strelji z vaše ladje so se nam zdeli kot angelski glasovi. Tudi mi smo odali nekaj strelcov iz pušk, a zaradi nasprotnega vetra jih niste mogli slišati. Najraje bi takoj odveslali k vam, a zaradi teme in nasprotnega vetra se nam je zdelo preveč nevarno. Kakor hitro se je začelo daniti, smo prišli za vesla. Vi pa, Bog naj vas blagoslovi, vi...«

Bil je tako ginjen, da ni mogel nadaljevati, prijel je mojo desnico in nato še nečakovo in nama jo poljubil. Vsi smo bili ginjeni do solz.

Nemška tehnika dela novo orožje

Pred kratkim je nemški Führer Hitler govoril zastopnikom nemške tehnike, ki se ji je zahvalil za velikansko delo, ko je bila sposobna ustvariti nova orožja, ki jim sovražnik ni bil kos. Vedno nove nemške iznajdbe so nemškemu narodu porok zanesljive zmage.

Kakor smo že poročali, zdaj nad London siplje ogenj in smrt skrivnostno nemško orožje, ki so ga Nemci krstili s kratko črko »V 1«, kar naj bi pomenilo, da je to orožje številka prva med povračilnimi orožji, ki bodo še sledila.

Zadnje dni pa je nemško poročilo sporočalo, da so na zahodnem bojišču Nemci s pridom uporabljali razne nove vrste obrambnega orožja, ki je z velikanskim učinkom uničevalo anglo-ameriške tanke.

Eno izmed teh bojnih orodij so Nemci imenovali »oklepniški strah« drugo pa »oklepniška pest«. Kakšno je to orožje, nam kažeta sliki.

Hkrati beremo v listih o novem nemškem tanku, ki ga imenujejo »panter«. Ta tank je tako strašno orožje, ki mu nobeno sovražno orožje ne more do živga. Dasi imajo boljševiki tudi eno vrsto dobrih tankov, vendar je ta nemški »panter« mnogo boljši kakor vsak boljševiški ali ameriški.

Zraven tega beremo tudi, da so Nemci začeli porabljati novo orožje, ki od daleč dela umetno megle.

Kakor se vse zdi, je to le začetek novih senzacij, ki bo nemška vojska z njimi presenečala sovražnika v odločilnih dneh sedanje vojske.

»Oklepniška pest« je novo orožje, ki je sestavljeno tako, da deluje kakor sprožena raketa. Nemški vojak-grenadir drži to »pest« mirno v roki in čaka, kdaj se prikaže izza vogala sovražni tank. Nato pa mirno sproži svojo »raketo«, ki se nato s tako silo zaleti v tank, da ga ni tanka, ki bi ga taka »raketa« ne prebila in uničila. Najsi bodo oklepne plošče na tankih še tako debele, nobena se temu orožju ne more ustavljati.

Črne žarnice

Kakor poročajo nemški listi, so tramvajske družbe v nemških mestih začele uvajati na tramvajskih vozovih črne električne žarnice. Te žarnice pa niso iz črnega stekla, marveč samo prepleskane s črno barvo. Na dnu imajo majhen krog, ki je prost barve in daje dovolj razsvetljave, ki je potrebna za opravke med vožnjo.

To je pa »oklepniški strah«. Nemški listi, ki prinašajo te slike, pravijo, da je vsa stvar čisto preprosta, da pa je njen uspeh velikanski. Tudi to novo orožje je sestavljeno, kakor pravijo nemški listi, na isti način kakor raketa. Ko taka raketa zadene svoj cilj, je učinek strahotno hud. Naprava je namreč taka, da razstrelivo s strašno silo trešči v sovražno napravo, ki jo hoče uničiti. Vsak tank je razdejan, ki ga tako orožje zadene.

NOVI GROBOVI

Na Viču je umrl 84 letni Belič Janez. — Na Golniku je odšla v večnost Ida Grobušek roj. Lavš. Pokopali so jo v Tržiču. — V Zg. Kašlju je zapustila solzno dolino Albina Snoj. — V Mariboru so pokopali slovitega zdravnika dr. Sergija Kapralova, ruskega emigranta. — V Ljubljani so odšli v večnost 19 letni meterjev sin Peter Lombar. želez. zvanjenik v p. 80 letni Ivan Vončina, 19 letni dijak Niko Weiss, 81 letna Fani Kokalj roj. Šumi, uršulinka iz Škofje Loke s. Koleta žabkar, Franja Vaksel roj. Vadnu, Drago Kramaršič, Stanislav Prele, Karl Vidmajer, 85 letna Marija Auman roj. Vrus, Jožefa Jurkovič, Franc Sindelač in poštni uradnik v p. Matevž Pogačnik. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Nenavadna smrt

O nenavadni smrti poročajo iz neke rbiške vasi na južnem Švedskem. Nek ribič se je odpeljal s svojim sinom na morje, da bi pogledal, ali se je v mreže kaj ujelo. Ko sta vlekla neko mrežo, se je 29 letni sin nenadno obrnil k očetu in dejal čisto mirno: »Oče, z bogom, srce mi ne utripa več...« V istem trenutku se je mladi mož krusil in umrl v očetovih rokah. Nesrečnej je moral čutili, kako njegov utrip ponehava. Njegov mlajši brat je pred letom dni umrl v podobnih nenavadnih okoliščinah.

Prva pisma napisana na stroj

Iz Zeneve poroča švicarski list, da so prva napisana pisma v arhivu v Reggio Emilia. Ta pisma izvirajo iz lastnine grofice Fantoni di Fivizzano, ki je v mladosti pomagala s posebnim aparatom, katerega ji je podaril njen prijatelj in častilec Pellegrino Turri di Castelnovo.

Žabja stava

Morebiti ste to le že kdaj slišali, pa nič ne de, saj je v njej veliko življenjske resnice, ki se v življenju tolikokrat ponavlja:

Tam doll za Savo stoji mirna hribska vas Prelesje. Tiste dni je bil pri fari sv. Martina semenj. Hribšek iz Prelesja je tja gnal svojo kravico na prodaj, njegov sosed Dolinšek pa je hotel kupiti mladega junca za par. Pa ni bilo nič kupčije. Dolinšek je šel prazen domov, Hribšek pa je vodil svojo sivko nazaj v domači hlev. Med potjo sta se žejna ustavila pri Potokarju, kjer sta se več kakor odžejala. Potem sta jo bratsko mahala naprej proti domu. Vesela zgovornost se ju je prijelja že pri Potokarju. Tako sta jih med potjo nič koliko razdrla. Kajpada sta se menila tudi o slabi kupčiji na semaju, in beseda je dala besedo. Nazadnje sta se začela meniti, koliko kateri izmed obeh prenese jedi ali pijače. Hudo korajžen je bil Dolinšek, ki se je bahal, da požre kar živo kroto s kožo in kostmi. Hribšek pa, da tega noben človeški želodec ne prenese.

Nesreča je prav takrat prinesla čez pot veliko kroto. Hribšek brž zine:

»Če tole kroto res požreš s kožo in kostmi, ti dam svojo sivko!«

Dolinšek, malo okajen, pomišlja: »Krota je res nemarna žival, ampak sivka je pa le krava, da je malo takih. Poskusimo, ker je ravno prilika!« Brž ujame kroto, obrise s nje z rokavom cestni prah, nato pa z drugim rokavom še okoli ust ter ugrizne.

Brrrrr! Želodec se je začel puntati, tisto je resnica, ki je ne bomo tajili. Ampak Dolinšek je bil močnejši volje. Zmagal je ter grizel in žvečil naprej kakor bi prigrizoval najbolj mastno klobaso.

Hribšek je ves prestrašen gledal, da je že precejšen konec nagnusne krote izginit v širokem Dolinškovem žrelu. Dolinšek je pogoltal že polovico krote, ko se mu je zares ustavilo. Kot uviden možak je spoznal, da bo stavo izgubil, zraven pa se mu bo sosed vse življenje smejal, da je za prazen nič požrl pol krote. Hribšek pa je bil že ves skruten, da bo moral svojo sivko dati zastonj sosedu, ki je — kakor kazno — tak požeruh, da še celo žive krote žre. Oba sta bila v največji stiski.

Ni pa bil zvit le Hribšek, tudi Dolinšek je bil diplomat, kakor bi dandanes rekli takemu zvižetu. Ko že ni mogel več in je imel še vedno pol krote je tisto polovico vzel iz ust ter grozeče siknil Hribšku:

»Glej, še to le imam, pa bo sivka moja. Viš, jaz znam. Stavim pa, da bi ti, tele pol krote ne mogel požreti.«

»Kaj je neki meni, tiste pol krote pojediti, se je bahal Hribšek, boječ se, da bi Dolinšek ne nadaljeval svoje pojedine. «Kaj staviva?»

Dolinšek je zdaj predlagal drugo stavo Hribšku: »Če požreš to le polovico krote, ti ni treba meni dajati sivke. Če je pa ne požreš, bo sivka mcja!«

»Velja!« je zaklical obupani Hribšek in se začel daviti z drugo polovico krote.

Sivka je med tem ob poti stala, mirno prigrizovala zeleno travo, otepal z repom ter je le tu pa tam zmajala z rogato svojo glavo, ko je slišala, kako njen gospodar in sosedov strio za njo barantata.

Nazadnje se je stvar tako uravnala, da je tudi Hribšek pogoltnil svojo polovico nemarne krote. Sivka je ostala Hribšku, stavo pa sta oba dobila.

Ze ko sta čisto pod vrhom, na katerem čepi prijazna vasica Prelesje, malo duškala, se je iz obeh utrnila tale enodušna beseda:

»Čemu pa sva prav za prav kroto žrla?«

Prve krizanteme

Krizanteme, ki so najlepše jesenske cvetlice, so v Evropi znane šele 150 let. Prvi jih je prinesel s Kitajskega v Evropo mornariški kapitan Pierre Blanchard l. 1789. V svojem vrtu na Francoskem je posadil tri vrste krizantem, in sicer bele, rdeče in vijoličaste. Toda pod francoskim podnebjem so uspevale le rdeče. Drugo leto je kraljevska vrtnarja od kapitana Blancharda prejela v dar rdeče krizanteme, katere so poslej krasile kraljeve vrtove, ne da bi se javnost menila za te cvetlice. Šele 20 let kasneje so postali na te cvetlice pozorni, ko je kapitan Pierre Blanchard prvi Napoleonovi ženi Jozefini podaril šopek, spleten iz rdečih krizantem.

23

Cilinder mi je delal preglavice. Nikamor ga nisem mogel spraviti. E, si mislim, saj se da popraviti, če ga malo zmečkam. Na tla ga položim in sedem nanj. Malo zastokal je cilinder, pa je bilo. Jaz pa pod kožuh in hajdi na ulice. Se zdaj ne vem, kdaj se je Pajk vrnil,« skonča Devs.

»Dobro si naredil, Matic! Tu imaš pet zlatov. Katra, dobra učiteljica, tudi tebi pet zlatov,« reče harambaša in iztrese zadnje zlate iz možnjčka. »Kaj pa dela Dimež?«

»On pa piše, harambaša! Pisal je že na vse strani in se mu izplača. Senčurški Templov mu je poslal deset ranjškov. Zapretil mu je, da bo v osmih dneh ob konja, če mu ne položi deset goldinarjev v tisto volto skalo v Pečeh. Pa tudi draži ljudi. Tisti Suštarjevi Franci je pisal tako zbadljivo pismo, da je od jeze zbolela. Je dejal, da ga je na paši vedno pretepala. Tudi Pajku bo pisal zahvalno pismo v tvojem imenu, harambaša;« skonča Katra.

»Dobro. Mladi niso tako pogramni, pa so pretkani. In to je dobro znamenje, Agata!«

»Kaj dobro, ko smo pa zmerom tepeni! Nikamor ne pojdi več. Grog! Naj Tacman ukazuje in vodi!«

»Imaš prav, Agata! Še nočaj odinemo proti Vogljam. Poberi vso zlatnino in srebrnino. Tu nismo več varni. Pajek prede mrežo po vsej okolici. Frak in cilinder njegov imam, prst njegov pa si bom sam prisvojil. Pogum veljate!«

IX.

Sneg je ležal po gorah in dolinah. Tišina je vladala po Kokrski dolini, ni bilo čuti zvončkov vozniških konj na cesti, ne klicev drvarjev po bregovih. Zage so onemele, vodna koleca so se sušila, le reka Kokra je šumela in zvonovi so peli, naznanjajoč, da se bliža sveti dan, da se praznuje Gospodov dan. Svetla noč je bila in brez števila zvezd se je utrinjalo na sinjem nebu. Tu pa tam je zažarela kaka plamenica, ki so jo zažgali ljudje, idoč k polnočnici, tako pa je bilo mirno, tiho, le v cerkvi kokrske Matere božje je žarelo nebroj luči, so se razlegale božične pesmice in pozlačeni oltarji so odbijali svetlobo v cerkvi. Pobožni verniki so bili zatopljeni v skrivnosti božične noči, gospod Bolant je pel slovesno sv. mašo.

Onstran reke v duhovnikovi hiši pa so slavili božičnico ljudje druge vrste. Motali so se kakor ponočni duhovi za zidom in se vrteli kakor veše ob voglih in stebah. Duhovnikova postrežnica je pozabila rožni venec doma in se je vrnila v župnišče. S strahom se vrno v zakristijo povedat, da je videla v temni čudno našemljene ljudi, ki so lazili za župniščem.

»E, naj bodo. Jaz bom pristopil,« odgovori kokrski lokalist, ki je odpel jutranjice in se napravil za sv. mašo.

Posestnik Polajnar, ki je stal v zakristiji, pa reče postrežnici:

»Le pojdi v cerkev, bomo že mi pogledali.«

Župnišče pa se je v tem napolnilo z različnimi gosti. S sveto v roki je stopal kapitan Tacman po izbah in shrambah, ukazujoč, kaj naj tovariši pograbijo. Vsega dovolj, le denarja malo: semi krajcarji in nekaj srebrnih dvojač. Vizitacija je bila hitro končana, le iz kleti niso mogli ponočni vizitatorji. Ob sodih so obsedeli in postajali dobre volje.

»Le pijte, fantje, samo glejte, da boste mogli o pravem času pete odnesti,« reče Tacman.

»Jaz nisem bil še nikoli pijan,« pravi Kozjek in potegne iz polne kupe.

»Jaz pa še nikoli trezen, če sem imel priložnost,« odvrne Kobljar.

»Vino ima res dobro gospod Bolant. To bi bilo za stare kosti našega harambaše,« zine Likozarjev.

»Tam-le v kotu je majhen sodček. Pogledj, če je prazen, in ga napolni,« reče Tacman.

»Kakšna svinjina je to,« kakor surovo mastlo« vzkligne Mejačev Stefan.

»Potica je polna samih ocvetov in orehov,« pristavi Zakoparjev.

»Vino ima pa res dobro gospod Bolant.«

»Le hitite, fantje, da nas kdo ne prehitil!« ukazuje Tacman in natoči rumenega vinca.

Tako so sedeli rokovanjači, pili in jedli in polnili svoje malhe. Čas je hitro potekal.

»Je že Teudem v cerkvi, fantjel! Zdaj pa le brž od tukaj,« priganja Tacman.

Ali vince je bilo sladko, potica sladka, svinjina okusna. Le počasi so se pivci odpravljali iz kleti.

»Čo ne greste, grem sam. Zdi se mi, da že možakarji hodijo okrog hiše.«

Takoj so vsi v veži. Vežna vrata pa se že odpro, in Polajnar zagradi z močnim glasom rokovanjačem:

»Nič ne uide. Podajte se zlepa, če vam je kaj za vašo kožo.«

Tacman boče zbežati pri durih na dvorišče. Ali tudi tam so duri zastražene.

»Če ne odstopite, bomo streljali,« zavpije Tacman.

»Mi tudi!« odvrne Polajnar in cevi pušk se pokažejo v vežo.

Tacman skoči v hišerno, da bi ubežal pri oknu. Ali zamrežena okna se niso dala tako hitro razbiti. Domači fantje se usujejo v vežo in hišo in rokovanjači so bili kmalu na tleh. Zabliskali so se noži v rokah rokovanjačev, pa nevarno ranjen ni bil nihče.

Rokovanjače so povezali z vrvmi, so jih tepli s palicami in jim nazadnje postavili stražo.

Sveti dan je bil in Tacman je cel dan in celo noč ležal na tleh, se grizel v ustne in preklinjal samogilnost svojih tovarišev. Močno vinjeni so rokovanjavi in so pospali. Ko pa so se prebudili, se je oglasila nenasitljiva žeja. Stepeni so bili do krvi in žeja je bila neukrotljiva.

Ali muk še ni bilo konca. Na Stefanji dan po jutranji sv. maši je Polajnar prišel z vozom pred župnišče. Sosedje so rokovanjače namestili na voz, ki se je počasi zibal proti Preddvoru. Spotoma pa so pribajali moški in ženske, stari in mladi in vsak si je štel za tri sto dni odpustkov, kolikorkrat je udaril po rokovanjih.

Polajnar se ustavi v Preddvoru pri Posevku. Tam je že čakala iz Kranja straža, ki je prevzela ujete plašarje v svojo oskrbo.

Ko pa je Pajk zagledal Tacmana in njegove pajdaše, se je pristrčno nasmejal in zaklical:

»To so sami moji stari znanci še iz Tržiča. Tički ste bili, nšli ste mi že enkrat iz ječe, a zdaj mi ne boste več.«

»Vode, vode!« so klicali rokovanjači, »drugeče umrjemo.« Volto so doneli ti glasovi in so bili oložni, kakor bi se svet posedal in zemlja podirala.

X.

V »beraški dolini« Udnega boršta so taborili rokovanjači. Malo jih je bilo, največ žensk.

Svetla, pa mrzla noč je bila. Sneg je ležal po tleh in se že obešal po drevju. Otroci so ležali tam v kotu, zaviti v kožuhe, ženske so se stiskale druga ob drugo, moški pa so legli krog ognja, kjer je še tlela žerjavica.

Stari harambaša se je prvi prebudil. Bil je opravljen kakor vselej, ali zavajana je bila njegova obleka in manjkalo je belih tolarjev krog ledij in rumenih zlatov v žepu. Slava velikega Gropa je ugasla. Z upogajenim hrbtom je čepel na bukovem štoru in zrl v taterman, ki se je napravil ob bližnjem studentu.

Kakor ta taterman se pogrezam, vedno niže in niže, dokler ne kamene kakor kapnik na spodnjo plast zemlje,« misli sam pri sebi in ne

opazi enooklega Polonjeka, ki je pogledal izpod debelega plašča in opazoval čuječe pogluvarjevo oko.

»Že pokoncu, harambaša?«

»Na robu smo, stari smo, Lovrenc, 85 let že štejem in čas je, da se umaknem.«

»A še zmerom odtehtaš za tri druge, stara korenina! Tebi se malo pozna starost, malo skrb in delo, ti si kakor kralj Matjaž, ki spi za belo mizo pod Triglavom in čaka da se zbudi,« se laska Polonjek.

Poleg kapitana Polonjeka je ležal Tomaž Fundež, držeč v roki lok od gosli. Kakor je rokovanjaški godec zaspal, tako se je prebudil. Mel si je zaspane oči in pobiral klobuk z vranovimi peresi.

»Casih sem gode! v Petričevem dolu, kjer je plesalo po petdeset parov nacenkrat. Zdaj pa nas je tukaj malo, odkar smo se preselili v beraško dolino. Pešamo, pešamo, ljubi moj Polonjek! Pozna se, da ti manjka enega očesa,« se začne šaliti vedno dobrovoljni kovač Fundež.

»Tebi pa enega koleščka v glavi,« nevoljno odvrne Polonjek.

»Kaj boš zbadal, Fundež! Naredi eno za jutranji pozdrav!« mu veli Gropa.

»Ti si kakor kralj Matjaž...«

Fundež nategne strune, smukne z lokom po njih in začne peti:

Pomlad je prišla, vse cveti vsaka pticka žvrgoli. Le ena poje žalostno za to-to mojo rajžico...

Ženske začno odpirati oči in vstajati. Ogenj zaplapola, piskri se pristavljajo, meso se cvre v kozicah.

Le ena poje žalostno za to-to mojo rajžico...

je odmevalo po dolu in proti nebu.

»Tisto struno, ki žalostno poje, boš moral odtrgati, Tomaž!« deje Polonjek.

»Ko bi le kaj pomagalo!« pristavi harambaša. »Strune se nam trgajo na vse strani, naša četa se manjša in zvezda za zvezdo ugaša. Zdaj emo še Tacmana izgubili. Škoda ga je.«

»Casih si nam pravil nauke tistega francoskega Šmona, da se mora ves svet zravnati. Ali njegov nauk gre slabo v klasje, pravi Polonjek.«

»Na Francoskem je drugače. Saj sem bil 12 let tam in vem, kako je,« odvrne Gropa in močno potegne iz pipe.

(Datta vrhnedolj)

Križem sveta

Meteor povzročil potres

Nedavno so občutili v severnih krajih precej hud potres. Kot poročajo listi, je potres povzročil velik meteor, ki je padel na Grönlandijo. Na zemljo je padlo že več prav velikih izpodnebnikov. Leta 1932 je padel velik meteor blizu Lisabone v morje. V Mehiki so dvignili 30.000 kg težak železni meteorit, v Orizoni je silen meteor pri padcu izvrval v zemljo 130 m široko žrelo. Ali vsi ti so majhni v primeri z meteorjem, ki je padel na zemljo 30. junija 1908 v Sibiriji v bližini reke Jenisej. Ruski učenjak Kulik, ki se bavi že dolgo s tem meteorjem, je zbral o njem zanimive podatke. Po odloku magnetne igle je ugotovil, da tehta glavni drobec, ki se je zaril več sto metrov v zemljo, najmanj 500 milijonov kilogramov. Padal je s hitrostjo 70 km na sekundo. Padec meteorja je povzročil tak zračni pritisk, da so ga zabeležili aparati še na tisoče in tisoče kilometrov daleč. Na površini 1000 kv. km je pritisk uničil vse gozdove. Grom so slišali 2000 km daleč. Suneč pa so občutili še celo pri nas kot lahek potres. Ozemlje, kamor je meteor padel, je še danes, po tolikih lehtih izžgana puščava.

Modroslovčeva prošnja

Ko je bil mogočni makedonski car Aleksander Veliki na svojih zmagovitih pohodih, je prišel nekega dne z veliko vojsko do mesta Lampsak. Hotel je zavzeti mesto in ga popolnoma uničiti. Ko je razporejal dele svoje vojske za napad, je prišel iz mesta slavni filozof Anaksimion, ki je bil nekoč učitelj mladega Aleksandra. Aleksander Veliki je takoj spoznal namen Anaksimionovega prihoda. Vedel je, da ga bo prosil, naj ne napade mesta. Ne da bi čakal na Anaksimionove besede je rekel: »Prisežem ti, dragi Anaksimion, da ne bom ustregel nobeni tvoji prošnji.« Ko je filozof videl, pri čem je, se je carju globoko priklonil in rekel: »Mogočni car, prosim te, da razrušiš to mesto do temeljev.« Car Aleksander Veliki je takoj spoznal, da ga je zvitih učenjak premagal. Držal je dano besedo in ni razrušil mesta.

Ceste iz gumija

Med tem ko imajo Američani in Angleži največje skrbi glede oskrbe z gumijem, je Japonski po zasedbi Malajskega polotoka in Nizozemske Indije na razpolago toliko gumija, da išče povzroč novih možnosti za njegovo uporabo. Najrazličnejše predmete izdelujejo Japonci sedaj iz gumija. V zadnjem času so na Javi začeli izdelovati iz gumija celo ceste in uporabljajo v ta namen z zelo dobrim uspehom mešanico lesnih odpadkov, katrana in gumija.

Zanimiva ura

Nedavno je dovršil 70 letni štajerski urar Ludvik Bartonček iz Gradca ura, ki jo je delal 25 let. Ura ima 540 kolese, 8 vzmeti, 2 uteži, ki tehtata 18 kg, 88 številnic in 5 figur. Ura ponazoruje letne dobe, mesece s štirimi premenami, luno in njeno pot, ki služi zvezdoznanecem za izračunavanje sončnih in luninih mrkov, stalnico Miro s potjo, ki jo opravi v 7962 urah, tek sonca na nebesu, vrtenje zemlje v enem dnevu in enem letu, 20 ugotovljenih lun, 9 repatic itd. Bartončkova ura je v Gradcu in je redkost, ki ji najdemo nekaj podobnega samo še v Stockholmu na Švedskem.

Premije namesto zvišanih cen

Slovaška vlada je sklenila, da se cene kmetijskih pridelkov za leto 1944 ne smejo zvišati v breme kupevc. Zato pa je slovaška vlada uvedla posebno nagrado za nakup in odajo žita, goveje živine in mleka, da na ta način izboljša javno oskrbo. Poleg določene odkupne cene bodo letos slovaški kmetovalci prejeli še 200 milijonov kron slovaških kron kot premije za oddano blago. Od tega so določili 50 do 65 milijonov za oddajo goveje živine, 40 milijonov za oddano mleko, 30 milijonov kot dodatek za žitno trgovino in 70 milijonov kot premijo za oddano žito.

Nastanek novih pisav

Nastanek novih pisav po manj izobraženih narodih, ki so bili kdaj v stikih z omiko naprednejših, se dogaja sem in tja tudi še v sedanjih dneh. Vendar so primeri, o katerih kaj vemo, jako redki in vesti o tem so zelo pomanjkljive. Esu sam tak zgled je res natančno znan. To se je zgodilo pri Eskimih v pokrajini ob reki Kuskokvin v južnorahodni Aljaski, kamor so misijonarji najprej prišli in sicer l. 1885. Domačini so kot pomočniki vstopili v njihovo službo in so si za zapisovanje svetopisemskih zgodb, izmišljali posebno pisavo, ki je bila povzročena po pisavi belokožcev, ki pa temelji tudi na domači podlagi in splošno predstavlja samostojno in svojstveno tvorbo. Zapiski o tej pisavi so označeni v posebnih listinah, kjer je moči razvoj pisave zasledovati od prvotne pisave v podobah pa do popolne pisave. Opazovanja so olajšana po tem, da se isto besedilo večkrat ponavlja, pa je zapisano od različnih piscev in v različnih razvojnih dobah. Bogata snov kaže podobnosti z egiptovsko pisavo in z razvojem abecede in je zato jako poučna za splošno zgodovino o pisavah.

Brke v modi

V Ameriki se vidi malo brk pri moških. Kdor jih ima, se pa postavi z njimi. Zdaj so znanstveniki dosegli, da so brke zelo koristne za človeško zdravje. Mnogo majhnih pračkov, ki bi sicer prišli v pljuča, se ustavi na brkih, kot smeti na rešetku. V Angliji so ugotovili, da imajo kamnoseki z brkami manj kamnatega prahu v pljučih, kot oni brez brk. Oni delavci pa, ki nosijo brado in brke, ne dobe v pljuča sploh nobenega prahu. Torej ne zadržujejo čez brkel!

Starostna meja za poroke v Romuniji

Romunska vlada je spremenila predpise za sklepanje zakonov. Doslej je bilo moškimi dovoljeno stopiti v zakon, čim so dovršili 18. leto starosti, dekletom pa že s 15. letom. Po novih določbah se sme moški poročiti šele z 21., dekletke pa z 18. letom.

Pepel za težko zemljo

Kmetje se vprašujejo, kako lahko rahljava težko zemljo, ki vsled svoje gostote prerada umori premanog sadež že v kali. Strokovnjaki svetujejo za rahljanje težkih tal lesni pepel iz peči ali ognjišča. Pepel potresemo po zemlji, ko prezimuje; zemlja ga z vlago sprejema, se pri tem rahlja ter ohranja toploto in mokroto.

Španske pomaranče

Po cenitvah merodajnih krogov je znašal izvoz pomaranč iz Španije leta 1942-43 samo 180 tisoč ton nasproti 251 tisoč tonam v prejšnjem letu in 354 tisoč tonam v letu 1940-41. Vzrok nazadovanja v izvozu je v večji porabi doma.

Poroke na Japonskem

V zadnjih dveh letih je število porok na Japonskem zelo naraslo. Zanimivo pa je, da je povprečna starostna doba poročenec povprečno pada pri obeh spolih za pet let v primeru s prvimi desetletjem po prvi svetovni vojni. Neveste se poročajo pri 22., moški pa pri 27. letih. Svatovski so zaradi vojne kaj skromne.

Trajne zaloge živil

Romunska vlada je izdala vrsto ukrepov za ustanovitev stalne rezerve najvažnejših živil in drugih potrebščin. V ta namen je dala romunskemu zadržnemu zavodu posojilo v znesku 600 milijonov lejev. Zavod bo za ta znesek vskladščil predvsem jedilno olje, žito in milo, in sicer v različnih delih dežele. Tovarne mila so se zavezale, da bodo za naznačena skladišča takoj izdelale 610.000 kg mila. Prav tako bodo tovarne testenine napravile domenjane količine dotičnih izdelkov za trajne zaloge v mestih in podeželju.

Križanka št. 26

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10							
11	12	13					14	
15		16	17	18		19		
20			21		22			
23			24			25		
26					27			
28			29	30	31			
32		33		34	35	36		
	37						38	
39								

Vodravno: 1. vas pri Kamniku, 10. roganje (tujka), 11. kratica za površinsko mero, 13. turško mesto, 14. kratica za starejši, 15. uradni spis, 17. stari veznik, 19. mlečni izdelek, 20. brez nje ga kruh ne bi vzhajal, 22. barva igralne karte, 23. zgoden, 24. znakma švicarskih ur, 25. glas (tujka), 26. vzhodni krivoverec, 27. znano nam je, 28. japonska denarna enota, 29. vodna ptica, 31. oblika svojilnega zaimka, 32. romanski spoinik, 33. jarek, 34. oziralni zaimke, 37. jedrnatost, 39. večerno zvonjenje.

Navpično: 1. del slovenskega ozemlja; 2. osebni zaimke, 3. predujem, 4. gre, 5. osebni zaimke, 6. alkoholina pijača, 7. pogosta končnica ženskih imen, 8. kemični znak za kalcij, 9. zvezdoznanstvo (tujka), 12. vrsta slikarske umetnine, 14. revež, 16. šreslovina, 18. kraj na Gorenškem, 19. vrsta svilenega blaga, 21. svetloba, 22. kovanje, 29. hodim, 30. prepir, 33. pogled (hrvaško), 34. žensko ime, 35. igralne karte.

Rešitev križanke št. 25

Vodravno: 1. Igor, 5. klop, 9. vod, 10. cev, 12. jer, 13. ad, 14. meter, 16. re, 17. Keniter, 20. pri, 21. oder, 22. relikvije, 23. edil, 25. bles(k), 26. akorden, 27. Em, 29. aršin, 31. P. n., 32. Lea, 34. dim, 35. soj, 36. jasa, 37. tele.

Navpično: 1. Ivan Pregelj, 2. god, 3. od, 6. lj, 7. ocr, 8. pretresanje, 10. ceni, 11. leto, 14. Metlika, 15. redien, 17. kreda, 18. isker, 19. rejon, 24. lord, 25. bdim, 28. mea, 30. šiv, 31. pol, 33. as, 35. se.

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Iščem

pastirja od 12 do 14 let. Rakovec-Stefan, Vnanje gorice, p. Brezovica.

Zamenjam

eno leto s'arega plemenskega bka za po možnosti pr bližno toliko staro žrebe lažje pasme. Ponudbe pod »Zamenjava« na upravo »Domoljuba«. 5884

Kosilni stroj

v dobrem stanju, prodam ali zamenjam za prašiča ali slično. — Vrbovec Anton, Dragomer 5, Brezovica.

Telica

brejo sedem mesecov, prodam. Fišter Alojzij, Dragomer 12, Brezovica.